

Glas za veznikov

Leto I - Št. 95

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 2 liri

TRST, torek 9. oktobra 1945

JR.DNISTVO: Via S. Felice 2 - Telefon št. 93554 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): trgovski L. 7, mrtvaški L. 18 (omartnice L. 36), objave L. 9, finančni in pravni glasni L. 12. V vsebini lista (tekstni oglas): L. 12. DAVEK bi višet. Plašljivo vnaprej. Oglase sprejema izključno: S. P. I. Società per la Pubblicità in Italia, Trst, via Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 2 (zaostale L. 4). Rokopisov ne vračamo.

VRNITEV

Po vsem svetu se ljudje vračajo domov iz koncentracijskih taborišč, prisilnega dela ali iz izgnanstva, toda ne vsi. Drugi se vračajo na svoje domove po dolgih letih, ki so jih prebili v vojaški sukni daleč proč od doma, nekateri celo v prekomorskih deželah. To vračanje in snidenje z domačini postavlja na dnevni red nova vprašanja. Vsi niso tako veseli, kot bi morda pričakovali. V nekaterih primerih so našli porušene hiše in razbite družine, ki jih ne drži več radbinska ljubezen ter ne najdejo nobenega toplega čustva za vračajoče.

Glavno vprašanje, ki ga je treba rešiti, je prilagoditi življenje tistih, ki se vračajo, na njihovo življenje tistih, ki so ostali doma. Vsakdo je trpel na svoj način v teh dneh, ki so potekali od njihovega odhoda. Najvažnejše pri tem stremenju je, da tisti, ki so bili doma, in tisti, ki se zdaj vračajo, pokatejo zadostno odločnosti in zadošči duševne prožnosti prilagoditi se novim razmeram.

Vse se je spreminjalo. Celotno človeštvo na vrtu pred hišo so drugače. Brezskrbnost oblika sentimentalne bojazljivosti je, če kdo želi in stremi za stvarmi, kot so bile pred njegovim odhodom. Treba je zgraditi boljše in svobodnejši svet. Stara gesla in načela je treba vreti preko krova. Treba je poskusiti nova pota v osebnih, političnih in mednarodnih odnosih.

Po vsej Evropi so zavestne uprave stremele v zadnjih mesecih, da vrnejo na svoje domove vse begunce. Nekeje so se jih ne more vrniti, ker so se pozgubili v koncentracijskih taboriščih, kjer so se vedno. Naredili bomo potrebne ukrepe, da se tudi ti vrnejo k svojim družinam. Medtem pa si morajo biti vsi svestni, da bomo posledice gospodarskih nemirov in zmed tudi te dolgo.

Medtem pa je bolečina sveta tako velika in število osebnih ter družinskih polomov tako veliko, da moramo malenkostno razburjenje, ki so bila videti v normalnih okoliščinah nesnozne tragedije, danes ceniti po njihovi pravi vrednosti.

Zasedanje britanskega parlamenta

Angleški ministri bodo morali odgovoriti na več kot 300 vprašanj Laskijeve tri točke - Tajno poročilo ameriškega zunanjega ministra

London, 9. oktobra. Danes se bo sestala britanska parlamentarna zbornica. Pričakujejo, da bo zasedanje eno izmed najbolj plodovitih, kar jih pozna britanska parlamentarna zgodovina. Med drugim bodo razpravljali tudi o potrditvi zakona o nacionalizaciji angleške banke, o izboljšanju sistema socialnega zavarovanja in o nacionalizaciji premoženja. Verjetno bo finančno ministrstvo predložilo parlamentu tudi svoj prvi obračun.

Najzanimivejši del zasedanja pa bo gotovo Bevinov govor o konferenci petih zunanjskih ministrov. Bevinovo odločitev, da bo o tem govoril pred parlamentom, posodrajajo vsi večernji časopisi.

«Manchester Guardian» piše: «Zunanji minister Bevin se je pametno odločil, da ne da nobene izjave bodisi na tiskovni konferenci bodisi po radiu, marveč na zasedanju parlamenta, kjer ga bodo lahko interpellirali in kjer bo dobil bodisi priznanje, ali pa bo deležen kritike poslancev vseh strank, ki sestavljajo politično strukturo naše države.

Kot poročila «Daily Telegraph», se bo Bevin omejil v svojem poročilu o konferenci zunanjskih ministrov le na krajšo izjavo. Po mnenju Bevinovega sodne izjave ameriškega zunanjega ministra Jamesa Byrnesa dovolj jasne angleško stališče.

V začetku zasedanja bodo posamezni ministri odgovarjali na vprašanja, ki so jim jih že dostavili člani parlamenta. Na dnevnem redu je doslej že 312 vprašanj, na katera bodo morali odgovoriti. To odgovarjanje na vprašanja je pomembna značilnost britanskega parlamenta. Če poslanec ni zadovoljen s odgovorom, lahko izjavi, da bo vprašanje ponovno postavil ob priliki debata.

V času, ko je pozornost prebivalstva obrnjena večina na zasedanja parlamenta, pa se v Trstu v Londonu razgovori zasebnega značaja

med britanskimi ministri in dominioni. Poleg Mackenzie Kings in Evatta sta v britansko prestolnico prispela tudi novozelandski ministri predsednik in podpredsednik vlade Južne Afrike.

Laskijeva izjava

Po sprejetju, ki ga je priredil lord Strabolji in so se ga udeležile številne angleške osebnosti je izjavil predsednik izvršnega odbora angleške laburistične stranke prof. Harold Laski, da bo laburistična vlada na današnjem zasedanju angleškega parlamenta postavljena na preizkušnjo. «Ne gre samo za rešitev najhujših notranjih vprašanj — je rekel Laski — marveč tudi za celovito zunanje politične vprašanje, ki jih je še otekočilo propad konferenc zunanjskih ministrov. Po mojem gre za tri načelna vprašanja: najprej je treba najti premise za sodelovanje treh velesil, drugič je treba ustvariti Nemčijo, ki bo mogla kmalu stopiti v skupnost narodov, tretji pa je treba skleniti mednarodni sporazum o atomski energiji. Svet je prispel na tisto točko, o kateri je govoril Atlee novembra 1. 1939, ko je dejal, da se moramo ali združiti, ali pa propasti. Prilje je trenutek, ko moramo naglašati tiste točke, ki so nam skupne in ne nasoglasja. Laburistična vlada mora doseči ta smoter, zvesta socialistični idealom, zaradi katerih je bila izvoljena. «Na koncu je Laski prijel pomnilnik. «Predvsem se moramo zavdati, da je čas naš sovranski in ne naš prijatelj.»

Byrnes poroča

Severnoameriški zunanji minister Byrnes je včeraj skoraj tri ure govoril pred senatnim zunanje političnim odborom.

Člani odbora so se obvezali, da Byrnesove poročila ne bodo dali v javnost, toda predsednik odbora senator Tom Connally je izjavil, da

IZ SLOVENIJE

V mesecu septembru je veljala v Sloveniji pri obnovi železnice v prvi vrsti skrb javnega programa. Vpostavljen je dvoletni program od Ljubljane do Notranjih gor. Na vsej progi Ljubljana-Zagreb je zdaj dvoletni promet, le med Kresnicami in Zagorjem je še enoteren.

Sadrajstvo je v Sloveniji važna pridobitna panoga in bodo sadjarji in sadjarke podružnice velike pripomogle pri celotni obnovi, če bo njih delo smotno in načrtno.

V ministrstvu za trgovino in prekrbo je bila konferenca strokovnjakov o vprašanju predelave grozdja. Ker je pridelek letos zelo velik, so uvideli potrebo predelave znatnih količin grozdja v marmelado, grozdni sladkor, grozdni sok in druge izdelke, ki bodo služili prehrani prebivalstva preko zime.

Vojna škoda, ki jo tri slovenske in slovensko primorje, znaša 4 milijarde in pol predvojnih lir. Uničenih je bilo 8.745 zgradb in 4.896 pokodovanih. Uničena so bile knjige, material in živež v vrednosti 637 milijonov lir in živine za 180 milijonov. Osvajalci so uničili 72 traktorjev, 2.582 plugov in 19.133 poljedelskih strojev in skupni vrednosti 65 milijonov lir. Škoda, ki jo je trpela trgovina, znaša preko 282 milijonov lir. Odneali so skupno 119 milijonov lir tujih valut. Niso se mogli določiti škoda, ki jo je trpela industrija in slovensko javno zdravje. Med zasedbo je bilo 1.803 oseb ubitih ali so našli umrle, 11.802 jih pa pogrešajo. Popolnoma nezmožnih za delo je 1.951 oseb in 2.030 delno nezmožnih. V istem času so okupatorji internirali ali poslali na prisilno delo 51.320 oseb.

V Ljubljani so do zdaj nabrali za neprekrbljene otroke 996.295 dinarjev. Redni mesečni prispevki za neprekrbljene otroke znašajo 107.932 dinarjev. V mestu je 132 družin izjavilo, da so pripravljene sprejeti otroke. 22 družin je pa izjavilo, da bodo dajale hrano ne prekrbljenim otrokom. Tako so Ljubljancem s svojo akcijo zagotovili preskrbo 409 otrokom.

Izidi volitev na Norveškem in v Budimpešti

Oslø, 9. oktobra

Pri volitvah v norveški parlament je bilo oddanih približno 185.000 glasov, od katerih so dobili: socialni demokrati 69.745 glasov (61.278 pri zadnjih volitvah leta 1936), agrarci 39.611 glasov (42.047), liberalci 31.706 glasov (39.466), konservativci 16.174 glasov (24.140), kršč. socialci 20.170 in komunisti 8.691 glasov. Izidi še niso popolni, toda na končnem rezultatu ne bo velikih sprememb.

Budimpešta, 9. oktobra

Pri občinskih volitvah v Budimpešti, kjer so pričakovali, da bo levčarska koalicija komunistov in socialnih demokratov dobila vsaj dve tretjini vseh oddanih glasov, je ta zveza doživela nepričakovano neuspeh, ker je dosegla komaj 42% oddanih glasov ter za 50.000 glasov zaostala za agrarno stranko, ki je dobila 290.000 glasov. Tri manjše stranke so dobile skupaj približno 35.000 glasov. Neprešetih je še približno 4.000 glasov.

Fierlingerjev demanti

Praga, 9. oktobra

Češkoslovaški ministrski predsednik Fierlinger je odločno zavrnil govorice, da bo sovjetska zasedba Češkoslovaške podaljšana iz političnih razlogov. «Nihče ne sme drzniti trditi — je dejal — da bi sovjetske čete ostale na našem ozemlju iz nemanj političnih razlogov.

Paziti moramo, da ne bodo poskušali reaktivirati izkoristiti kakšen incident. Sovjetska zveza opremlja novo češkoslovaško vojsko. Ne smemo pozabiti, da je poteklo šele nekaj tednov od konca vojne. Iz varnostnih razlogov so nekatere pokrajine še pod nadzorom vojaških oblasti. Ker so v naši državi dobri življenjski pogoji, je pravilno, če zahteva vrhovno poveljstvo rdeče armade vsaj delno povračilo svojih izgub.

Novi japonski ministri

Čiščenje in vojni zločinci

Tokio, 9. oktobra

Deset japonskih osebnosti je do danj pristalo na ponudbo ministrskega predsednika barona Sičenara, da vstopijo v novo japonsko vlado.

To so: Higuro Yošida, zunanji minister prejšnje vlade; Tamon Mayeda, bivši minister za vzgojo; general Sadame Simomura, bivši vojni minister; Cuzo Iwata, bivši minister pravde; admiral Noritaki Toyoda, poveljnik glavnega stana japonske mornarice, ki prevzame mornariško ministrstvo; Daisaku Taugita, ki bo glavni tajnik in minister brez listnice; grof Keizo Sibusava, upravitelj japonske banke, ki prevzame finančno ministrstvo; Senjuro Horikiri, član japonskega parlamenta, ki bo prevzel notranje ministrstvo; Hitoshi Asita, poklicni diplomat, ki bo minister za narodno zdravje in Takeo Tanaka, član parlamenta, ki bo postal prometni minister.

Premestitev Toja

General Hidehi Toja, japonskega ministrskega predsednika za časa napada na Pearl Harbor, ki je pretekli mesec v trenutku aretacije hotel izvršiti samomor, so premestili v japonsko Omori, kjer so bili za časa vojne zavezniški jetniki. Njegovo zdravje je dobro.

V nedeljo se je pričela v Manili razprava proti generalu Hobanuu Yamašiti, bivšemu japonskemu poveljniku Filipinov, ki so ga obtožili vojnih zločinov. Obtožence zatrjuje, da je nedolžen.

Yamašita je sprejel zagovornika, ki mu ga je določilo sodišče rekel, da se čuti «zelo počasi». Razprava se vrši na Visokem kornisariatu Združenih držav.

Japonski general je osebno vodil obrambo Manile in se je po uspehi ameriški ofenzivi umaknil v gorovje Luzona. Septembra tega leta je vodil pogajanja za predajo preostalih japonskih sil na Filipinih. Preden je bil premiščen na Filipine, je poveljeval japonskim četam v Maleziji.

Po poročilu agencije «Domei» je odstopilo 1238 uradnikov japonske policije. Med njimi so uradniki japonske cenzure in vsi voditelji pokrajinske policije.

Je Novih Delhov so izvedeli, da bo Kitajska predložila komisiji Združenih narodov za vojne zločince

Truman o duhu sodelovanja

Atomsko bombo homo lahko izkoristili samo tedaj, če bodo narodi razumeli, da je blaginja človeštva važnejša od katere koli osehne koristi

Caruthersville, 9. oktobra

Predsednik Truman je v nekem nedavnem govoru poveljeval duhu sodelovanja, ki preveva ameriški narod in druge narode v pripravo na doseg miru in blagostanju. Med drugim je izjavil: «Ne smemo pričeti nove svetovne vojne, ker bi bila lahko samo totalna, kar pa bi pomenilo konec naše civilizacije.»

Poleg tega je dejal, da je učinek atomske bombe tako velik, da si človeški duh tega niti predstavljati ne more. «Načrt atomske bombe smo šele začeli uresničevati. Atomsko silo bo lahko postala največja sila, ki jo je človeštvo sploh kdaj imelo, ako jo bomo mi in drugi narodi pravilno uporabili.»

Predsednik Truman je nato govoril o mrtvi točki, na kateri se je delo konference zunanjskih ministrov

Byrnes poroča

Severnoameriški zunanji minister Byrnes je včeraj skoraj tri ure govoril pred senatnim zunanje političnim odborom.

Člani odbora so se obvezali, da Byrnesove poročila ne bodo dali v javnost, toda predsednik odbora senator Tom Connally je izjavil, da

Byrnes poroča

Severnoameriški zunanji minister Byrnes je včeraj skoraj tri ure govoril pred senatnim zunanje političnim odborom.

Člani odbora so se obvezali, da Byrnesove poročila ne bodo dali v javnost, toda predsednik odbora senator Tom Connally je izjavil, da

Združene države ne bodo izdale tajnosti atomske bombe

Tiptonville, 9. oktobra

Na tiskovni konferenci, ki se je vršila včeraj zvečer v Tiptonville, je predsednik Truman izjavil, da Združene države drugim državam ne bodo izdale tajnosti atomske bombe.

Truman je podal to izjavo na svojih kratkih političnih in dejal, da ni nobena članica Združenih narodov, vključno Sovjetska zveza, želela spoznati te tajnosti. Dodal je, da o tem še ni razpravljal z Veliko Britanijo in Kanado, kateri po njegovih besedah že poznata tajnost bombe.

Razpust mednarodnega sodišča v Haagu

London, 9. oktobra

«International News Service» poroča, da je izvršni odbor pripravljene komisije za organizacijo Združenih narodov sklenil razpust mednarodnega sodišča v Haagu.

Nadomestil ga bodo z drugim sodiščem, čigar sodniki bodo prejeli plačo. Začeti sedež bo v Haagu.

Izvršni odbor je tudi odredil, da bodo morale vse države, vključene v organizacijo Združenih narodov, poiskati, da bodo pri Svetu Združenih narodov vpisale vse mednarodne pogodbe in sporazume.

Proces proti Lavalu - Proces v Lüneburgu

Čudno nasprotje dveh razprav

Četrti dan v Parizu ob obtoženčevi odsotnosti - Kramer se zagovarja

London, 9. oktobra

Postopek v procesu proti Lavalu je izšel velik hrušč v francoskem časopisu, ki navaja čudno nasprotje med ravnanjem pariških sodnih oblasti in med ravnanjem sodnih oblasti, ki vodijo proces v Lüneburgu.

Medtem ko se bo mogoč belsenaki izredke Josef Kramer brani pred lüneburškim sodiščem in mu bo stal ob strani strokovnjak za mednarodno pravo, se bo razprava proti bivšemu vohajskemu ministru predsedniku nadaljevala brez prisotnosti obtoženca. Tako sodijo Laval brez izpovedi številnih obtožbenih razbremenilnih prič in samo po govoru državnega tožilca.

Francoski tisk soglasno obnašajo obnašanje predsednika Mongibeauxa in drugih porotnikov. Lesti pišejo, da je bilo mednarodno javno mnenje močno presenečeno zaradi obnašanja francoskega sodišča med procesom.

Zvečer je v Parizu krožil glas, da bo vedno večje število odstopnih porotnikov povzročilo prekinitve procesa. Dejansko zadošča, da izostaneta le dva porotnika, ki ju je imenoval parlament, pa bo postopanje nezakonito in se bo moral proces znova pričeti.

Prvi trije dnevi razprave so izjavili silovit odmev med najzgodnejšimi predstavniki francoskega odpornekega gibanja, ki se ne morejo strinjati z mišljjo, da bi obsojili krivjati Sloveca v njegovi odsotnosti. Zato bo odlogitev procesa ugodno sprejeta.

V Lüneburgu pa so današnji dan uporabili za obrambo obtoženca. Vsek izmed 40 obtožencev bo mogoč preločiti vsaj eno pričo za svojo obrambo. Proces bo trajal še tri dneve. Ob odredi generalnega porotnika Byrana Horrocksa, ki zapoveduje 13. korpusu, bo belsenaki zločince brani profesor Smith, ki predava mednarodno pravo na londonski univerzi. Konec tega tedna se bo v letalom pripeljal iz Londona in bo pregledal nekatere točke procesa s stališča mednarodnega prava.

Laval

«Reuterjev» dopisnik poroča iz Pariza, da Pierre Laval, svet svojih obljubi, da ne bo vedno prisotvoval potetu svojega procesa, in hotel priti v sodno dvorano na četrto razpravo, ki se je pričela s poldrugournu zamudo v posedelek ob pol treh.

Lavalov branilec je izjavil, da niti on, niti obtoženec, ne bosta prisotna.

Predsednik Mongibeaux je pri odprtosti razprave izjavil, da bo prepovedoval v sodni dvorani vsako demonstracijo s strani občinstva.

Prva priča general Doyen je rekel, da obžaluje, da je Laval odstopil, ker bi rad govoril z njim o nekaterih zelo važnih vprašanjih. Doyen je podrobno orisal, kako mu Laval ni nikdar odpustil, da je preprečil njegove načrte za veliko manifestacijo za francosko-nemško spravo, ki naj bi bila ob istem času, ko je bil v Parizu sestanek med Hitlerjem in Petainom. Politika sodelovanja, ki jo je vodil Laval, izjavlja priča, je bila zločinška politika, ki bi morala dovesti le do uničenja Francije. Naslednja priča, bivši glavni tajnik senata De La Pommeraye pravi, da mu je Laval dejal, kako bi morala Francija urediti svoje ustanove po vzgledu nemških, da bi s tem nastala ugodnejše vzušje med dvema narodoma.

Po zaslišanju tretje priče, tajniško organizacije deportancev v Nemčijo Georges Beauchamps, so

podikalci okoli trideset obrambnih prič, pa ni bilo nobene v dvorani.

Sodišče je nato današnje zasedanje zaključilo. Ko se bodo zasedanja nadaljevala, bo moralo sodišče presoditi izpovedi petnajstih zaslišanj Lavalu.

Laval je zaprt v ječa sodne palače in sicer v sobi, namenjeni za senake; tamkaj bo ostal do konca procesa tako, da ga bodo mogli takoj privedi, ako bi se odločili, da bi sopen prisotvoval razpravam v sodni dvorani.

Cevrav ima bivši ministrski predsednik rano na sedelcu, je vendar v nedeljo ves dan kadil. Na zdravniški predpis so mu dali določeno količino cigaret, ker je po zdravniški izjavi «nujen za nikotina» in bi splošni, ako bi mu zmanjkale cigarete.

Trditje, da je Laval obžaloval, da ne more prisotvovali razpravam in je rekel svojemu branilcu: «Red bi povedal zanimive stvari in nekatere priče bi spravil z njimi v veliko zadržev.»

bil v pogledu prehrane odvisev od civilnih oblasti.

Is Kramerjeve izpovedi se je tudi izvedelo, da je bila skoraj tretjina ljudi, ki so jih s transporti pripeljali v taborišče v februarju in marcu, še mrtva. Po ostale je bilo treba iti na postajo, je dejal Kramer in «jaz sem moral poslati ujetnike, da so našlihi novodošle na tovorne avtomobile.»

Eisenhower o mednarodnem sodelovanju

New York, 9. oktobra

General Dwight Eisenhower je izjavil, da «morajo bogati narodi razpolagati s svojimi gospodarskimi viri tako, da bodo moglo živeti tudi manj bogate države, če hoče mo spraviti s sveta ubožence.»

To je Eisenhower izjavil v nekem radijskem govoru iz Evrope udeležencem banketa, ki so ga imeli njemu v čast v New Yorku.

Eisenhower je dejal, da je za preprečitev vojne potrebno svetovno sodelovanje in nadaljeval: «Naj Američanom se ni treba bati nobene druge oblike vladanja, čeprav vem, da je za nas naša najboljša.

Po vseh državah se morajo zavestati, da bi v novi vojni gotovo kaj izgubili in izgubila.

Na banketu je govoril tudi Bernard Baruch, svetovalec predsednika Wilsona v prvi svetovni vojni ter Rooseveltov in Trumanov svetovalec v drugi svetovni vojni. Izjavil je, da se Združene države ne morejo razoročiti, ker emir le ni dosežen. Dodal je: «Ko bo prišlo do miru, bo moral biti ta mir plod sodelovanja, ne pa kompromisov.»

Jugoslavija na zahteva velikega muftija

Kairo, 9. oktobra

«Reuters» javlja, da je uradno sporočilo, da jugoslovanska vlada ne bo zahtevala izpovedi vojnega zločinca Haj Amin El Husaina, bivšega jerusalemskega muftija.

Po prejšnjih poročilih je bila Jugoslavija obtožila bivšega velikega muftija, da je za časa nemške zasedbe podpiral ustanovitev muslimanske legije za borbo proti zaveznikom.

Novi japonski ministri

Čiščenje in vojni zločinci

Tokio, 9. oktobra

Deset japonskih osebnosti je do danj pristalo na ponudbo ministrskega predsednika barona Sičenara, da vstopijo v novo japonsko vlado.

To so: Higuro Yošida, zunanji minister prejšnje vlade; Tamon Mayeda, bivši minister za vzgojo; general Sadame Simomura, bivši vojni minister; Cuzo Iwata, bivši minister pravde; admiral Noritaki Toyoda, poveljnik glavnega stana japonske mornarice, ki prevzame mornariško ministrstvo; Daisaku Taugita, ki bo glavni tajnik in minister brez listnice; grof Keizo Sibusava, upravitelj japonske banke, ki prevzame finančno ministrstvo; Senjuro Horikiri, član japonskega parlamenta, ki bo prevzel notranje ministrstvo; Hitoshi Asita, poklicni diplomat, ki bo minister za narodno zdravje in Takeo Tanaka, član parlamenta, ki bo postal prometni minister.

Premestitev Toja

General Hidehi Toja, japonskega ministrskega predsednika za časa napada na Pearl Harbor, ki je pretekli mesec v trenutku aretacije hotel izvršiti samomor, so premestili v japonsko Omori, kjer so bili za časa vojne zavezniški jetniki. Njegovo zdravje je dobro.

V nedeljo se je pričela v Manili razprava proti generalu Hobanuu Yamašiti, bivšemu japonskemu poveljniku Filipinov, ki so ga obtožili vojnih zločinov. Obtožence zatrjuje, da je nedolžen.

Yamašita je sprejel zagovornika, ki mu ga je določilo sodišče rekel, da se čuti «zelo počasi». Razprava se vrši na Visokem kornisariatu Združenih držav.

Japonski general je osebno vodil obrambo Manile in se je po uspehi ameriški ofenzivi umaknil v gorovje Luzona. Septembra tega leta je vodil pogajanja za predajo preostalih japonskih sil na Filipinih. Preden je bil premiščen na Filipine, je poveljeval japonskim četam v Maleziji.

Po poročilu agencije «Domei» je odstopilo 1238 uradnikov japonske policije. Med njimi so uradniki japonske cenzure in vsi voditelji pokrajinske policije.

Je Novih Delhov so izvedeli, da bo Kitajska predložila komisiji Združenih narodov za vojne zločince

IZ JUGOSLAVIJE

Predstavniki vseh slovenskih odborov

Predstavniki vseh slovenskih odborov, ki bivajo v Zagrebu, so obiskali Hrvatsko Zagorje. Na poti so obiskali tudi zloglasno jetnišnico v Lepoglavi. Dalje so bili tudi v Varaždinu, kjer so jih sprejeli predstavniki oblasti ter velika množica ljudstva. Za pozdrav se je zahvalil ukrajinski pesnik Riljski.

Znani sovjetski književnik Gorbatov, ki je na 'potovanju po Jugoslaviji, je prispel v Zagreb. Z njim je dopotovala njegova soproga, sovjetska dramarka in filmska igralka Tatjana Okunjevska. Odločilne goste so v Zagrebu pričakali na kolodvoru predstavniki za kulturno sodelovanje z Sovjetsko zvezo.

S prvim oktobrom tudi vizitalice v Jugoslavijo niso bile več podvržene omejitvi prodaje. Kot je znano je prodaja cigaret prosta že dva meseca.

Izvršni odbor srbske narodne skupščine je odobril zakon, ki odloča posojilo 400 milijonov dinarjev za popravilo javnih zgradb in 30 milijonov za poljedelsko obnovo Srbije.

Na Jesenicah so ustanovili nabavno in prodajno združenje.

Beneš o češkoslovaški politiki

Nemška manjšina - Volitve - Odnošaji z Vzhodom in Zahodom

London, 9. oktobra

Beneš je v kratkem razgovoru z dunajskim dopisnikom «Daily Herald» izjavil, da bodo nemško manjšino na Češkoslovaškem, ki šteje zdaj tri milijone ljudi, znižali na tri sto tisoč. Izseljevanje se bo moralo vršiti postopoma, na človeški način in v tesnem sodelovanju z Veliko Britanijo, Ameriko in Sovjetsko zvezo. Beneš je dodal: «Odkar sem se vrnil v domovino, sem ugotovil, da je živilo Nemcev, ki so res lojalni do Češkoslovaške, mnogo manjše od 700.000, kot sem označil v Londonu. Zdal lahko računamo samo s 300 tisoč osebami.»

Na vprašanje dopisnika o izgledu za vzpostavitev parlamentarne vlade je Beneš pojasnil, da se bo začel parlament sestati okrog 28. oktobra. Ta parlament bo nadzoroval delovanje vlade in bo pripravil ustavno reformo in volilni sistem za volitve, ki se bodo vršile januarja. Volitve se bodo vršile s tajnim glasovanjem na podlagi načela sorazmernega zastopstva.

O odnošajih svoje države do Sovjetske zveze in Velike Britanije je Beneš rekel: «Češkoslovaška ni niti

Ne samo besede

«Bodite prepričani, da vstajata vlada na naših, za katere se je vedno borila. Vsako gibanje, ki se izdaja za demokratično, se ne moremo smatrati kot tako samo na podlagi izjav.»

ATTLÉE v odgovoru na pismo Vernonu Brocklelyu.

vzhodna niti zahodna dežela. Biti bi morala važna zveza pri sodelovanju vzhoda in zahoda za ohranitev miru. Velika Britanija in Amerika bosta ostali naši prijatelji, kot sta bila med vojno. To je nezogibno ravno tako, kot naše zavezništvo s Sovjetsko zvezo.

Na vprašanje, kaj misli o možnosti političnega in gospodarskega sodelovanja med Češkoslovaško in Avstrijo, je predsednik pojasnil: «Zelim si najtesnejšega gospodarskega sodelovanja s to državo. Politično sodelovanje pa je odvisno od mnogih okoliščin, zlasti od stališča, ki ga bo zavzela Sovjetska zveza. Naravno je, da si želimo najpriaznejših odnosov z neodvisno Avstrijo in demokratično Madžarsko.»

Eisenhower o Hitlerjevi sodbi

Amsterdam, 9. oktobra

General Eisenhower se je ponovno izrazil, da ni gotovo, da je Hitler res mrtve. V nekem razgovoru je odgovoril dopisnikom v Amsterdamu, da so sovjetski generali stvarno dokazali, da je Hitler še živ.

Prizivna razprava proti Quislingu

Stockholm, 9. oktobra

Poročajo, da se bo začela Quislingova prizivna razprava prihodni turek. Trajala bo tri do štiri dni.

BODOČNOST BRITANSKE VOJSKE

Sestanki vojaških poveljnikov v Londonu

London, 9. oktobra

Ta teden bo v Londonu vrsta sestankov vrhovnih poveljnikov prekomorskih bojišč in voditeljev vojaških poveljstev v Veliki Britaniji. Sestankom bo predsedoval vodja glavnega stana imperija maršal lord Brooke. Sestankom se bodo udeležili maršal sir Bernard Montgomery, vrhovni poveljnik britanske armade v Forenju, general sir Bernard Paget, vrhovni poveljnik na Srednjem Vzhodu in general sir Claude Auchinleck, vrhovni poveljnik Indije. Kot piše «Daily Mail» mislijo, da bodo v vseh podrobnostih preučili značaj redne britanske povojne vojske. Ker je potreba delovnih sil za obnovo in za prekomorsko trgovino občutna, bo vojska morala vpoživeti te okoliščine in zaposliti čim manj ljudi.

Po predloženih predlogih bodo britanske vojske do 30. junija prihodnjega leta znižali na 1.106.000 moč. Preteklega junija, ob začetku demobilizacije, pa je bila 2.962.000 moč. V novimi nabori, ki se bodo vršili v prvi polovici prihodnjega leta, bo vojska najbrže dosegla 1.250.000 moč.

Generali bodo preučevali, kakšen naj bi bil odstotek aktivnega vojskara in kakšne možnosti obstajajo za pritegnitev potrebne števila vojakov na podlagi prostovoljne prijave.

Padec Franca

Washington, 9. oktobra

«Associated Press» javlja, da je bivši ameriški poslanec v Španiji Claude G. Bowers, ki je bil na tem mestu od leta 1933 do 1939, v nekem razgovoru izjavil, da predvideva skorajšnjo konec generala Francosa in vzpostavitev španske republike.

Bowers, ki je zdaj poslanec Združenih držav v Čile je rekel, da ne dvomi v odstop Franca.

Pariz - čarobno tržišče Evrope

Zopet je oživela trgovina s francoskim luksuznim blagom: moda, parfumi, vina... Pariško življenje je dobilo svoj mironodovski videz: kavarne, kina, gledališča, kabareti...

Po nekaj tednih bivanja v porušeni prestolnici nekdanjega ponosnega nemškega Reicha, kjer sem moral gledati breztrešne hiše, ulice polne ruševin, dolgo kade pred najbolj zanikrnimi trgovinami s živili, je prav teško verjeti, da je Pariz, kjer obljubljujejo v najkrajšem času sedemdeset razstav ženske mode, del iste boine Evrope in samo tri ure poleta oddaljen od Berlina.

Pariška obleka

Moram priznati, da mi je prvi vtis elegantnih in, kot se bojim, zelo dragih pariških trgovin, vzel s seboj. V posebnih primerih so cene, ki so napisane s prav drobnimi črkami na skoraj že drobnih lističih, naravnost fantastične. Videl sem ceno, ki je stala pri prav neznamnem listju iz druge roke, ki ni bila nič manjša kot 488.000 frankov, kar je po uradnem tečaju 96.000 litr. To jasno dokazuje, da na pariški trg še ni prišla naknadna zlatnina iz Balkana, katero danes v Breznoje prodajajo po italijanskim mestih.

Po dolgi in čistih pariških boulevardih se Parizani samozavestno spremljajo. Običen se dobro in okusno, kot so bili navajeni pred vojno. Njihova obutev prav nič ne zaostaja za obutvijo v Wiganu ali Brightonu na Angliškem, razen od izvestne mere pri čevljih.

Stevilo zasebnih avtomobilov je nenavadno naraslo v enem mesecu, ko sem bil v Berlinu, kjer bi avtomobil, ki bi ga vodil Nemeec, zbudil posebno pozornost.

Ce namerava Francija zopet postati svetovni dobavitelj luksuzne

ga blaga, tedaj je zelo zgodaj začela pripravljati ponovno osvajanje svetovnega trga. Presenetljivi načrti in barvne kompozicije, ki nosijo napis 'Fantazija', stoji v prodajalnah s čevlji, pri katerih stoji cena, ki se giblje okoli 800 frankov, kar odgovarja 1600 litrom. V nekaterih trgovinah stanejo kravate in nogavice po 300 frankov, t. j. 600. Obleke dosežejo največ 8000 litr. Trgovine s ženskimi oblekami razstavljajo prekrasne modele v vseh barvah in oblikah. Nekateri imajo nenavadno nizko uradno določeno ceno 1200 litr.

Francoski parfumi

V bližini širokega trga Vendôme stoji velika trgovina Molyneux, katera izlože so napoljene s prelepimi steklenicami francoskih parfovumov. Nimaio napisov s cenami, toda gledalci stojijo pred izločami in jih poželjuje ogledujejo. Eau de Cologne primanjkuje, toda si jo lahko nabavite v velikih steklenicah. Proizvede trvdki s dobim imenom lahko kupite po 1000 litr.

Nedim se spuščati v kritiko nove ženske mode, toda upam si trditi, da sem videl po restavracijah, kavarnah in po hišah dostojnih pariških rodnih krila, ki so bila tako teška in kratka, da bi se z njimi lahko kosala samo še krila kakšnih nadebudnih srednješolskih na športnih igriščih.

V prijetni sončni vročini kaže Paris aliko prijetnega zadovoljstva.

Moje in ženo posejajo po restavracijah in kavarnah, kjer so

čuti, da je vpliv ameriških vojakov in njihovih visokih plač že pojenjal. Desetine kinematografov so polne ves dan. Tudi gledališča dobro uspevajo, prav tako bari in kabareti, kjer se vedno lahko vidi Parizanke, kakor jih je Bog ustvaril. Presenetljivo pa je, da takšne predstave ne privabijo samo ameriških vojakov.

Frizerji razstavljajo v svojih izločbah cenike za svoje službe, toda na nekakeen čuden način je moral neki Angliec danes zjutraj potegniti iz čepa celih 10 šillingov (200 litr), četudi je na cniku stalo samo 200 frankov (40 litr).

Toda vse ni tako dobro, če pogledamo globlje. Tudi diplomati na pariških veleposlaništvih in konzulatih živijo udobno v hotelu Bristol, kjer lahko dobijo velik zrezek in grozdje pri kosilu, ki obsega štiri obroke.

Pogled za kulise

Toda za navadne zemljane je življenje v Parizu in v Franciji vse prej kot udobno. Nisem sicer videl nobenih kač pred trgovinami, toda slišali smo o nemirih zaradi pomanjkanja mesa. Prišlo je tudi do hrupnih protestov zaradi pomanjkanja drugih vrst živil, ki jih skrivajo črnoborjanci. Brezskalnito stanje v različnih delih države povzroča veliko število roparskih in drugih napadov, ki imajo zelo težke ali pa celo smrtno posledice. Izsiljevanje je zelo razširjeno, kot pravijo, posebno v zvezi s celji različnih političnih band, ki so ostanki narodno-osvobodilnega boja. Vse to povzroča vedno močnejše zahtevo po močni roki.

Zanimiva vest o meteoroloških postajah brez posadke prihaja iz Sovjetske zveze. V oddaljenih in neobiskanih predelih bodo zgradili avtomatske meteorološke postaje «Robota, ki bodo oddajale poročila; opremljene bodo z električnimi baterijami za eno leto.

ZANIMIVOSTI

V treh taboriščih v Nemčiji štiri oči nemške znanosti in tehnike: 2.400 najslavnejših nemških znanstvenikov, strokovnjakov na vseh poljih znanosti in tehnike. Ta taborišča so v Darmstadtu, Usingenu in Weibergu, vsa na ameriskem zasedbenem ozemlju. V taboriščih so tudi vsi predstavniki največjih nemških znanstvenih zavodov, ki so ostali na sovjetskem zasedbenem ozemlju. Zdalj pojasnujejo ameriškim in angleškim znanstvenikom in tehnikom tajnosti nemške znanstvene in industrijske tehnike. Najpomembnejša obvestila se tiskajo iznajdbi in izdelovanju tehnik orožij, televizije, italijanskih poskusov in gradnje ladij. Med znanstveniki je samo 15 članov najstarejše stranke, ki so pripirli in ne ustojijo enakih ugodnosti kot njihovi stanovski tovaristi.

Vesti o smrtih žarkih prihajajo z Japonske. General MacArthur je izjavil, da so japonski znanstveniki v pet in pol letnem delu izpopolnili smrtno larko tako daleč, da so v razdalji 40 metrov ubili vojaka. Pri ljudeh so smrti žarki povzročili občutek omotice in utrujenosti, ki je trajal 12 do 24 ur. Ob zasedbi Japonske je delalo na tej iznajdbi 116 znanstvenikov. Ameriški znanstveniki so prevzeli njihove iznajdbe ter so izjavili, da bo treba še velikega napredka, preden bo orožje tako izpopolnjeno, da ga bodo mogli uporabiti kot vojno orožje.

Zanimiva vest o meteoroloških postajah brez posadke prihaja iz Sovjetske zveze. V oddaljenih in neobiskanih predelih bodo zgradili avtomatske meteorološke postaje «Robota, ki bodo oddajale poročila; opremljene bodo z električnimi baterijami za eno leto.

T R S T

TEDENSKA TISKOVNA KONFERENCA

Vprašanje prehoda preko zahodne meje, o odpeljanih ljudeh, osebnih izkaznicah itd.

Včeraj popoldan je bila redna tedenska tiskovna konferenca, na kateri je polkovnik Alfred C. Bowman odgovarjal zbranim novinarjem na razna vprašanja.

Na začetku konference je polkovnik izjavil, da je dobil številna pisma in prošnje, z ozirom na vprašanje Trsta in Julijske krajine. Mnoge izmed teh prošnje zahtevajo, da bi področje pripadlo Jugoslaviji. Vprašal je višje oblasti, kaj naj napravi a tem prošnjah.

Ker nima polkovnik ničesar opraviti s prečim vprašanjem tega področja, je brezuspešno, da ljudje njemu pošiljajo prošnje.

O zahodni meji Julijske krajine

Zakaj so oblasti zapre zahodno mejo, medtem ko niso ničesar ukrenile na zahodni meji? Ali ne misli polkovnik Bowman, da bo ta ukrep, ki ga je oblast izdala v trenutku, ko naša pokrajina živi v največjih težavah (omejitve dela, množični odpusti in zato lakota), ovrnil promet z zaledem, iz katerega dobivlja Trst velik del svoje prehrane, ki je že tako zelo poškoda. Ta ukrepe glede prekoračenja zahodne meje povzroča, da se cene dvigajo in da sedanji položaj še bolj poslabšuje. Na vprašanje je polkovnik Bowman odgovoril, da se zahodno mejo zapri po dogovoru s višjimi oblastmi. «Osebnostem proti omejitvam vseh vrst in jih odpravim, kjer koli jih moram, tako je nadaljeval polkovnik, stoda omejitve glede prekoračenja zahodne meje je izdala višja oblast in jih ni mogoče popolnoma odpraviti. Skušal bom pri višjih oblasteh, da bodo omejitve ojašali kolikor bo mogoče. Na tej tiskovni konferenci povem lahko, da bo policija, ki nadzoruje zahodno mejo, v bodoče bolj uvidevna glede uvoza živil. V kratkem bodo o tozadevni stvari razpravljali in upam, da bom lahko prihodnji teden sporočil ugodnejši odgovor.»

O odpeljanih ljudeh

Stavili so vprašanje glede ljudi, ki so bili odpeljani. Vprašanje je tudi naneslo na takozvane «fotobes, Polkovnik Bowman je spomnil udeležence tiskovne konference na to, kar je povedal že na prejšnjih konferencah. Rekel je namreč, da se s temi stvarmi lahko ukvarjajo samo višje oblasti, ne pa Zavezniška vojska uprava. Imel je popolno razumevanje za zastranjenost družin, katerih članje so odpeljali.

Položaj občinskih uradnikov

«Kako nameravate izboljšati položaj občinskih uradnikov, ki živijo v zelo revnih razmerah in so dobesedno prisiljeni, da stradajo?» Polkovnik Bowman je odgovoril, da so izdelali splošno odredbo, ki dovoljuje povzvišanje državne in krajevne plače. Odredbe ni še niso predložili v dokončni obliki. Povzvišanje naj bi bilo naslednje: 70% na prvih 1000 litr mesečno (ali več); 60% na drugih 1000 litr mesečno (ali več); 30% na tretjih 1000 litr mesečno (ali več).

Bodočnost ladjedelnic

Stavili so vprašanje glede bodočnosti ladjedelnic in tornice letal, ki so v tem področju: «Polkovnik Bowman prosimo, da pojasni pomen izjav, ki jih je dal na sestanku z zastopniki raznih političnih strank pri zadnji stavki. Izjava se nanaša na ladjedelnice in tornice vodnih letal. Polkovnik je namreč takrat izjavil, da tu v Italiji ne bo

do več gradil ladij, zaradi omejitve italijanskega brodovlja. Iz istih razlogov ne bodo več gradili vodnih letal. Neke propaganda je izrabila te izjave ter dela za tem, da bi se prebivalstvo priključilo Jugoslaviji kot sedma republika, v kateri bi bilo delavstvo zagotovljeno delo in kruh, medtem ko bodo morali v poraženi Italiji, ki je gospodarsko in industrijsko na tleh, spremljati delo, ali če ne bo drugega, bodo morali izdelovati kljuge ali odepnice.»

Polkovnik Bowman je odgovoril, da nima nič najmanjšega pojma, kaj namerava svetovna konferenca, ali kakšna druga oblast napraviti z ladjedelnicami in tornicami vodnih letal v Italiji.

«Vsakemu človeku je jasno, ali bi vsaj moral biti, da bo takoj, ko se bodo vojaške sile vrnile na razne dele sveta odkoder so prišle, več ladij na razpolago. Tudi bo vsakemu človeku jasno, da ne bo kričete potrebe po vodnih letalih, ki jih delajo v Italiji. Mogoče izjave o bodočnosti ladjedelnic in tornice letal so samo izjave gledalca, ki se za stvar zanima.»

O uradnikih, ki so jih odpustili fašisti

Osebe, ki so jih med fašističnim režimom odpustili iz javnih služb zaradi političnih razlogov, eje treba pomnožiti v službah. Starejšim je treba dati pokojnino. Ali se vam ne zdi, da je to tudi moralna dolžnost našega priznanja, da rešimo gotove ljudi na ta način iz bede, ki so jo sprejeli iz višjih razlogov?»

Polkovnik je odgovoril, da ima občutke, da je bilo največ državnih uradnikov na tem področju Italijanov. Ako je to res, bi njihova nova nastavitve v službe pomenila odpust Slovencev, ki jih je Zavezniška vojska uprava nastavlila.

PREHRANA

Kondenzirano mleko za osebe, starša nad 65 let. Danes bodo začeli razdeljevati kondenzirano sladkano mleko navedenim osebam, ki imajo žilenske nakazilne obline Trsta. Mleko bodo razdeljevali v lekarnah, kjer so se osebe predelile.

Novo osebne izkaznice

«Kdaj namerava Zavezniška vojska uprava izdati nove osebne izkaznice in kako bo ZVU postopala s tujci, ki so se v zadnjih mesecih zatekli v Trst?» Na to vprašanje je odgovoril W. A. Moody, major oddelka za javno varnost. Izjavil je, da bodo začeli izdajati nove osebne izkaznice v sedmih dneh. Izdajanje se je začelo zaradi splošne stavke, za katero katere niso mogli dotikati nekaterih gotovih dokumentov.

Polkovnik Bowman je razpravljal o vprašanju tujcev. Rekel je, da je težko določiti pojem tujcev, v začetku sem se ustrašila, je polkovnik z nasmehom dodal, «da se vprašanje nanaša na tu bivajoče ameriške in angleške sile.

Protifašistični profesorji

«Antifašistični profesorji, ki imajo najboljše sposobnosti, niso bili nastavljeni iz političnih razlogov. Ali jih ne bi bilo mogoče sedaj nastavitvi?» Poročnik Simoni referent svetnega oddelka, je odgovoril:

«Profesorji morajo biti nastavljeni na gimnazijah na dva načina: začasno, to je za eno šolsko leto kot suplent, ali za stalno kot nastavljen profesor.

«V obeh primerih je potrebno, da ima profesor sposobnosti doktorske stopnje in sprejel o «sposobnostih». «Vodstvo sol bo nastavilo supplente v začetku vsakega šolskega leta in sicer v skladu s prošnjami zainteresovanih.

Ako hoče kdo biti stalno nastavljen, je potrebno, da napravi posebne izpite: «Odredbe, ki so se v veljavi, dovoljujejo nastavitve samo po končanem natečaju.»

Pravni položaj tržaškega osvobodilnega odbora

Na vprašanje «kakšen je pravni položaj tržaškega osvobodilnega odbora (G.L.T.) od trenutka, ko je bila ustanovljena druga civilna uprava pod pokroviteljstvom Zavezniške vojske uprave», je pol-

Izredno porotno sodišče

Razprava proti vojvotki SS Včeraj je bil proces proti Augusti Reisovi, rojeni na Dunaju 1. 1900, obtoženi sodelovanja s sovražnikom, bila je nastavljena kot tolnač pri SS v Trstu. Naznana je okoli 10 oseb, povedli Zidov, ki so jih odpeljali v Nemčijo, kjer so našli smrt.

Pri razpravi je sodelovalo več priki, ki so jasno izjavile, da je obtožbenica v resnici izvirala nečedne posele kot vojvotka in ovaduhinja.

Po zagovoru branilca, je sodišče po dolgem posvetovanju spoznalo obtožbenko za krivo in jo z ozirom na razne objektivne okoliščine, obsodila na 13 let in 4 mesece zapora, z izgubo pravice do državne službe in na plačilo sodnih stroškov.

Malizirani sir

Namizni sir. Od jutri dalje je do sobote 13. t. m. bodo začeli razdeljevati poročnikom skupin I, II, III, IV, V, po 100 gr namiznega sira, ki mu je določena 177 litr za kg. Maščobe in tvestine. Včeraj so začeli razdeljevati na osebo po 1 kg tvestin poročnikom I, II, III, IV, in V. skupine. Obrok maščob (maslo, 100 gr) bodo dobili otroci od 1 do 4 let pri pooblaščenih trgovcih. Po 2 del oja bodo dobili tudi delavec.

RADIO

Torek, 9. oktobra 16 prenos iz Vidma: 19 obvestila; 19.30 slovenska mladinska ura; 19.50 pogovor o prosveti (slov.); 20.15 napoved časa, poročila v slovenski; 20.30 poročila v italijanskem; 20.30 koncert violonista Dermalja; 21.15 telenovela; 21.20 romane; 21.30 italijanska mladinska ura; 22.00 vokalni koncert: Gasparini, Bertoldi; 22.30 dunajske svenade; 23.15 napoved časa, vesti v italijanskem; 23.30 vesti v slovenskem; 23.30 glasba iz nočnega zabavišča.

V «Centru za obvestila», Piazza della Borsa št. 8 dobite te publikacije v slovensčini

S. V. Benet: «Amerika», cena 10 litr. (Kratka in zanimiva pisana zgodovina Združenih ameriških držav). «Ameriške znanstvene zanimivosti», cena 10 litr. (Popolno pisan pregled najnovejših odkritij na zdravniškem, kmetijskem, tehničnem in drugih področjih v Ameriki). «1939-1944», cena 5 litr. (Pregled vojnih dogodkov v teh letih, s številnimi slikami).

«Kje si hodil tako dolgo?» «Ne vprašaj me toliko!» se je obregnil. «Saj sem vendar tvoja žena.» «Tih bodi!» je zakričal. «Pat - otroka boš zbudil!» Zagnal je čevlje v kot. Hlače je vrgel na posteljo, ugasnil luč in zlezal pod oedejo. Žena se je obrnila in skušala zaspati. Jean se je nekaj časa premataval, nato pa odplal hlače, katero je pred kratkim vrgel na posteljo. Zbudil je ženo. «Hej, zbudil si!» Prestrašeno se je obrnila proti njemu. Nenadoma je začel Jean obtoževati najhujših stvari in pri tem vedno mahal s hlačami. Protivla se mu je in mu ni hotela dati zadovoljivega odgovora. «Boš se prizimala?» V pisanosti in razdraženosti je prijel ženo za vrat. Začel jo je daviti. Lekal je in zahteval priznanje, ki ni bil odgovorjalo resnici, ampak samo njegovi želji, ki se je rodila v pisanosti. Žena je samo soplela in skušala nekaj odgovoriti. Njena glava je končno omahnila in njegovi roki. Ni več soplela, ni se več branila. Bila je mrtva, zaviljena. (Konec prva.)

Ameriško gospodarstvo ne potrebuje obnove

Ameriško kmetijstvo, vinogorja, gospodarstvo in druge gospodarske panoge s sedanjo vojno niso bile prisadete na takten ameriški evropske. Dokaz nemotenega napredka sta gornji sliki: leva nam kaže vzorno gospodarsko poslopje na neki fermi v južni Dakoti, desna pa tovarni viak lesa, kakršne pogosto srečavamo na severu države.

GOSPODARSTVO

2.400 čeheljih matič bodo poslali v Francijo z letalom, da preprečijo hudo nevarnost, ki grozi poljedelstvu v Porurju zaradi pomanjkanja žuželk pri opravljanju cvetov. Nemci so sistematično uničevali francosko čebelarstvo, tako da zdaj manjka čebel za oplojevanje cvetov keristih rastlin, kar zelo ogroža francosko poljedelstvo.

Poljski poslanec v Londonu je podpisal dogovor o ureditvi rečnege prometa v Evropi, ker je dobil sele zdaj pooblastilo svoje vlade iz Varšave.

Razsvetljenje angleškega funta je zanikala angleška vlada. Vest, ki so prihajale iz Amerike, so trdile, da bo Velika Britanija to storila, da pomaga izvozni trgovini.

Upravo 350 premožnostnih, ki ne obratujejo zaradi rudarske stavke, ne bo prevzela ameriška vlada. To je izjavil minister za delo Lewis Schwellenbach, četudi bi to vidi dvojevalni zakon o gospodarski mobilizaciji.

Nadzorstvo nad 26 petrolejskimi družbinami bo prevzelo po nalogu predsednika Trumana ameriška vodna mornarica. To je bilo potrebno zaradi zagotovitve potrebne zaloge tokečega goriva, ker je v zadnjih tednih ustavilo delo okoli 80 rafinerij. Tako je proizvodnja tekočih goriv padla na tretjino; položaj je postal tako kotič, da bi mogel povzročiti ohromitev ameriške vojne mornarice.

Sovjetska zveza bo poslala Bolgariji kot krmno za živino 15.000 ton sena in 5.000 ton ovsa. S tem bo zagotovljena prehrana bolgarske živine preko žene.

Pred koncem vojne so popravili v Sovjetski zvezi na ozemlju, ki so ga uničili Nemci, 568.000 stanovanj.

Nemški prekocevnostni parnik «Bremen» leži v brenčanki luki ter ga najbrže ne bodo več popravili, ker je preveč poškodovan.

Poljski minister za industrijo, Hilary Minc, je izjavil, da so sovjetske oblasti odpeljale v Osmia, katerega je konferenca v Potsdamu predlila Poljski, samo 25% vse industrije. Dalje je dejal, da so Sovjetska zveza ni odstranila nobene industrijske naprave, ki leži izven Poljske. Sovjeti so pustili vse industrijske naprave, ki leže v Nemčiji, nedotaknjene. Po njegovi izjavi rabi Poljska veliko sdruge pomoči in tužnje, slasti železnice, guma, materiala, tovarnih avtomobilov, instalacij za električne napeljevanje, prstanjskih naprav, jekla in materiala za izdelovanje kuhinjske posode. V železniki premožnostnih dela 33.000 poljskih vojakov. Podjetje Linke-Hofmann bodo meseca decembra obnovila izdelavo trancin.

V kartah je zapisano

Kvartanje je staro toliko kot zemlja

Das je v Združenih držav izdelal več igralnih kart kot kdaj koli poprej v zgodovini, jih je kljub temu zelo teško dobiti. Navadnje se vrata je dobili celo težje kot cigarete.

Ameriška potrošnja igralnih kart je znašala leta 1941, torej tik pred vojno, okoli 55.000.000 zavitkov. Leto pa so izdelali kljub racionalizaciji papirja 77.000.000 zavitkov. Okoli 10.000.000 jih je že prej rezerviral Rdeči križ, več kot 23.000.000 jih je bilo za potrebe vojske, civilistom pa jih je ostalo okoli 10.000.000.

Med sto vojakov jih igra karte 75. Ze prej, preden so jih začeli uporabljati v vojsko, jih je igrala polovica; vsi pa so igrali manj kot igrajo zdaj.

Das je kvartanje ena izmed najbolj priljubljenih razvedril na svetu in v Ameriki med desetimi ljudmi gotovo devet obvlada to ali drugo igro, imajo tam samo pet tovarni za izdelovanje kart. To je zaradi tega, ker je proizvodnja igralnih kart precej težka. Papir, na katerega tiskajo karte, je sestavljen iz zelo tankih listov, ki jih scepjo z nekimi posebnimi drinim klejem.

Posebni list debelega papirja ne bi zadoščevali. Če bi imeli igralce za seboj luč, bi svetloba prosvetlala skozi igralne karte in nasprotnik bi videl, kaj drži v rokah. Istočasno tiskajo en ali dva celotna zavitka kart. Tiskajo jih na velike pole na gori omenjeni način pripravljene papirja. Posebne karte potem izrezujejo. To delajo seveda s posebno napravo, ki je nekoliko podobna modelom za izrezovanje keksov. Izrezavanje pa se vrši na mehonični način s strojem. Takšen stroj izraža lahko več tisoč kart na uro.

Istočasno, ko posebno oster nož izreže karte, stane posebna naprava robota. To je zelo važno. Če robota ne bi bili stisnjeni, kart ne bi bilo mogoče mešati in bi se robovi razcefrali.

Deloma zaradi tega, ker so igralci precej varčjevrni, so se igralne karte v teku stoletij le zelo počasi spreminjale. Najstarejše poznane karte so uporabljali na Kitajskem, in sicer davno pred letom 969 pred Kristom.

Prve kitajske igralne karte so bile enako kot naše razdeljene na štiri barve. Kart pa je bilo 56. Danes uporabljamo pri nekaterih igrah le 52, ostalo celo 28 kart. Slike na naših kartah so zelo sta-

Varstvo umetnin

Nemški narod je ustvaril mnogo umetnin, na katere bi bil vsak narod lahko ponosen. Takšne umetnine izhajajo iz dobe, ko je nemški narod že poznal demokratsko svobodino, bodisi pred prvo svetovno vojno, ali pa v času Weimarske republike po prvi svetovni vojni pred nastopom hitlerjeve dobe.

Zdalj prihaja poročilo iz Združenih držav, da je del teh umetnin, katerih ni mogoče imeti za vojni plen, na poti v Združene države, ki so jih prevzelo na čuvanje, dokler se razmere v Nemčiji toliko ne uredijo, da bi ne bile ogrožene.

Sredstvo proti hripi

Ze vso vojno so se zdravniki v neki londonski bolnici trudili najti sredstvo proti hripi. Boljšo se, da bo tudi to zimo razajala v Evropi, kakor je za prejšnji vojni, ko je zahtevala 20.000.000 žrtve. Iznašli so zdravilo, ki je zelo uspešno sredstvo za imunizacijo.

Od štirih cepilnih vrst postajajo trije gotovo imun. V vsakem primeru pa sredstvo omili znake in potek bolezn. Umrljivosti je mnogo manjša. Glavna surovina za pridobivanje so jajca, ki pa so ravno v teh časih zelo dragocena. Zdravniki v Angliji se boje, da zaradi njih pomanjkanja ne bodo mogli v dovoljni meri pridobivati serum in bodo navezani samo na ameriške dobave.

KARLO ROSNER

PREPOZNO

I. Deževalo je. Ljudje so hiteli po ožkih in zavijih ulicah pariškega predmestja. Tu in tam je privozil izvozek ali avto in z blatom izloščil pešce.

Veter se je zaganjal v tablico, na kateri je bilo napisano s nerodnimi zelenkastimi črkami «SCHERIE», Bila je gostilna «Scherie», središče, kjer so se shajali delavci in ostali prebivalci iz nekega okraja francoske prevozne železnice. Bila je skoraj vedno na polni. Kartali so v njej, pili, prepravali se, shajali; skratka — ljudsko odpočivališče.

Se vedno je bilo. Pred gostilno se je ustavljal izvozek. Voznik se je zahvalil za napisano in je odšel, peljal naprej. Gospod, izbrano običajni za ulice pariškega predmestja je odpril vrata gostilne. Gostilniški prostori so bili polni cigaretnega dima. Ljudje so se glasno pogovarjali, prepicali, kri-

KARLO ROSNER

PREPOZNO

dal. V kotu je stal klavir in neka ženska je skušala s hrečočim glasom prepevati truš gostov.

V kotu pri peč so sedeli trije možki. Jenor, delavec v tekstilni tovarni, Charles Bouquet, delavec v isti tovarni ter Paul Roi, železnodar. Bili so prijatelji in ostali so elegantno obločena gospoda, ki je pravkar stopil v gostilno.

Gospod v sivkasti modernem prikrtojen obliki je bil znani pariški odvetnik. Stalno se je sestajal s temi tremi delavci. Voznik temu pa je bil ta, da je slavni odvetnik tudi pisal. Pisal je najrazličnejše stvari in snov je nabiral v gostilni «Scherie». Trem možkarjem je plačeval vino in ti so mu radevolje pripovedovali vse mogoče doživljaje. Ravno tako so za gospoda odvetnika skrbno zapisovali rame spletke in klepetanja, ki so krojila po pariškem predmestju.

«Naročite kar boljše vino, nekaj prav posebnega vam hočem danes povedati!»

«Odvetnik je rade volje naročil boljše vino. Iz žepa je povlekel belečko, katero je stalno nosil s seboj.

«Torej...» je začel Renpo. Odvetnik ga je napeto poslušal, si zaplaval, ostala dva pri mizi pa sta se skrivaj smejala, ker sta točno vedela, da je vse izmišljeno, kar mu pripoveduje Jean.

«In potem — in potem —» tajinstveno je mežikal. «Kaj je bilo potem?» je mežikal. «Kaj je bilo potem?» je vprašal odvetnik. «To vas bo stalo še en likterček!» Odvetnik ni preostalo ničesar drugega, kot da naroci še en liter boljšega.

Charles je spremljal Jeana domov. Sla sta po temnih ulicah. Jean, ki je bil zelo pijan, se je stalno spodikal in Charles ga je moral dvorito držati pod roko, da ne bi padel.

Končno sta prišla do hiše, kjer je stanoval Jean. Stara, vlokca, siver stavba, kjer je stanovalo petdeset delavskih družin.